

Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeği: Uyarlama, Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması

Career Decision Regret Scale: Adaptation, Validity And Reliability Study

Suat ERDURCAN*, Oğuzhan KIRDÖK**

Öz: Bu çalışmanın amacı belli bir karar durumunda yaşanan pişmanlığı ölçen Karar Pişmanlığı Ölçeğini bir mesleki karar durumunda bireyin pişmanlık düzeyini ölçmeye yönelik bir ölçek olarak Türkçe'ye uyarlamak, geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Çalışma, Çukurova Üniversitesi'nin çeşitli lisans bölümlerine devam eden 410 öğrencinin katılımı ile yürütülmüştür. SPSS 20.0 ve AMOS 22.0 paket programları ile yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerine göre 5 maddeden ve tek boyuttan oluşan modelin iyi uyum değerlerine sahip olduğu değerlendirilmiştir ($\chi^2=10.180$, $Sd=4$, $\chi^2/sd=2.545$, $RMSEA=.06$, $IFI=.99$, $AGFI=.96$, $GFI=.99$, $CFI=.99$, $SRMR=.013$). Ölçeğin faktör yükleri .75 ile .85 arasında sıralanmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Ölçek varyansın .74'ünü açıklamaktadır. Test tekrar test güvenilirliği için, 63 üniversite öğrencisine üç hafta ara ile uygulanan ölçeğin, hesaplanan pearson çarpım momentler korelasyon katsayısı .79 dur. Elde edilen veriler, uyarlaması yapılan Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeği'nin Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin mesleki karar pişmanlığı eğilimlerinin ölçülmesinde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Pişmanlık, mesleki karar verme, karar pişmanlığı, üniversite öğrencisi, ölçek uyarlama, doğrulayıcı faktör analizi

Abstract: The purpose of this study is to adapt Career Decision Regret Scale into Turkish Form and to examine the validity and reliability of the Decision Regret Scale (Brehaut et al., 2003). The sample of study is consisted of 410 students from different departments of Cukurova University. According to confirmatory factor analysis used by SPSS 20.0 and AMOS 22.0, it is evaluated that the model consisting of one dimension with 5 items, has high compliance values ($\chi^2=10.180$, $Df=4$, $\chi^2/df=2.545$, $RMSEA=.06$, $IFI=.99$, $AGFI=.96$, $GFI=.99$, $CFI=.99$, $SRMR=.013$). The factor loadings of the scale range from .75 and .85. According to the exploratory factor analysis result, it explained .74 of the scale variance consisting of one dimension. Cronbach's Alpha internal consistency reliability coefficient of the scale was found as .91. To find out retest reliability, the scale was applied to 63 university students in three weeks intervals and and was calculated as .79 through Pearson correlation. The result indicates that adapted Career Decision Regret Scale is a valid and reliable measurement tool in measuring career decision regret of the university students in Turkey.

Keywords: Regret, career decision, decision regret, university student, scale adaptation confirmatory factor analysis

Giriş

Bireyler yaşamları boyunca pek çok seçim yapmak durumunda kalmaktadırlar. Bu seçimler, sabah hangi kıyafeti giyeceği, öğle yemeğinde ne yiyeceği gibi daha az önemli veya meslek seçimi, eş seçimi, devam etmek istenen üniversite-bölüm seçimi gibi daha önemli durumlar olabilir ve sonuçta bireyler seçeneklerden birine karar verirler. Bireyler verdikleri nihai karardan dolayı memnuniyet duyabilir ya da pişmanlık duygusu yaşayabilirler.

Pişmanlık, verilen herhangi karar sonrası “keşke bu seçimi yapmasaydım” şeklinde duyulan üzüntü ve hayal kırıklığı duygusu (Maingay, 1991), insanın, geçmiş yaşantılarını düşününce, başka türlü olabilirdi özlemi ile duygusal tepkide bulunması, acınması, üzülmesi ve

*Psikolojik Danışman, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Adana, Türkiye, e-posta: suatpdr@gmail.com

**Yrd. Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Adana, Türkiye, e-posta: okirdok@gmail.com

yakınması (Öncül, 2000) olarak tanımlanmaktadır. Pişmanlık, bireylerin bir şeyleri farklı yapmış olduklarında şimdiki durumdan daha iyi olacağına yönelik farkındalık veya bu düşüncenin sonucunda yaşadıkları bilişsel temelli olumsuz duygudur (Zeelenberg ve diğerleri, 1998). Brehaut ve diğerlerine (2003) göre pişmanlığın duygusal ve bilişsel olmak üzere iki bileşeni vardır. Çünkü pişmanlık yaşantısının doğasında bilişsel farkındalık söz konusudur. Pişmanlık, ayrıca hayal kırıklığı, vicdan azabı (karşılanmamış beklenti) gibi birbirinden farklı duyguların yanı sıra kendini suçlama duygusunu da içerir (Zeelenberg ve Pieters, 2007). Vicdan azabı ise bireyin yapmış olduğu seçimden dolayı başarısız olması sonucu, karar vericinin beklediği sonuçla eriştiği sonucu karşılaştırdığında yaptığı seçimin sorumluluğundan dolayı suçluluk hissetmesi kendini suçlamasıdır. (Joseph-Williams, Edward ve Elwyn, 2011).

Meslek seçimi de pişmanlık duygusunun yaşanabileceği önemli kararlardan birisidir. Meslek her bireyin en önemli yaşam rolüdür (Yeşilyaprak, 2011). Bireyin tamamlaması gereken yaşam görevlerinden olan meslek seçimi ve kariyer yönelimi, içinde bulunduğu şartlara göre üniversite döneminde kısmen tamamlanmakta, kariyer yolculuğu ise dinamik yapısından dolayı yaşam boyu devam etmektedir. Brehaut ve diğerleri (2003) karar pişmanlığını, arzu edileni vermeyen ve hayal kırıklığı yaşatan bir kararın sonucu olarak tanımlamaktadırlar. Meslek seçiminde de birey meslek seçim kararını verirken, bazı istek ve beklentilere yönelik olarak karar vermektedir. Meslek seçimine yönelik verilen bir kararın sonucu, bu istek ve beklentilerin karşılanmaması durumu pişmanlığı beraberinde getirecektir. Üniversitede bireyin bir programı seçmesi de çoğunlukla bir meslek seçimi anlamına gelmektedir. Bireyler diğer kararlarda olduğu gibi, seçmiş oldukları programa veya mesleğe ilişkin memnuniyet ya da pişmanlık duyabilirler. Üniversiteye girişte çeşitli nedenlerle yapılan yanlış bölüm tercihi, okunan alanla ilgili memnuniyetsizliklere neden olur (Yeşilyaprak, 2012). Üniversitelerin kariyer danışma merkezlerine başvuran öğrencilerin “Keşke şu an bu bölümde olmasaydım, aslında ben bir başka bölüme devam edip farklı bir mesleği seçecektim” gibi cümleler sıklıkla dile getirdikleri gözlenen düşünce şemalarıdır. Yapılan birçok araştırmanın bulguları, farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin bölüm ve meslekleriyle ilgili memnuniyetsizliklerini ortaya koymaktadır (Aydoğmuş ve Yıldız, 2016; Bilgin ve Ocaççı, 2011; Dursun ve Aytaç, 2012; Diktaş, 2015; Erdoğan ve Bulut, 2015; Kaymakcan, Zengin ve Yiğit, 2011; Koç ve Demircioğlu, 2009). Öğrencilerin mesleki karar pişmanlıklarının belirlenmesi, bu pişmanlığı etkileyen etmenlerin belirlenmesi ve pişmanlığı önleyecek çeşitli müdahalelerin geliştirilmesi açısından yarar sağlayacaktır.

Alan yazın incelendiğinde pişmanlık kavramına ilişkin olarak, öngörülen pişmanlık ölçeği (Sheeran ve Orbell, 1999), öngörülen pişmanlık anketi (Godin ve diğerleri, 2005), pişmanlık deneyimi ölçeği (Keaveney, Huber ve Herrmann, 2007), pişmanlık ve hayal kırıklığı ölçeği (Marcatto ve Ferrante, 2008), pişmanlık deneyimi ölçeği (Creyer ve Ross, 1999), pişmanlık ve yetinmezlik ölçeği (Schwartz ve diğerleri, 2002), pişmanlık ölçeği (Tsiros, 1998) ve karar pişmanlığı ölçeği (Brehaut ve diğerleri, 2003) gibi pişmanlık ve karar pişmanlığına yönelik çeşitli ölçeklere rastlanmıştır. Fakat mesleki karar pişmanlığına yönelik bir ölçeğe rastlanmamıştır. Ayrıca psikolojik danışma ve rehberlik alan yazını incelendiğinde mesleki karar pişmanlığının belirlenmesi veya ölçülmesi amacıyla geliştirilmiş veya Türkçe’ye uyarlanmış herhangi bir ölçme aracına da rastlanmamıştır. Brehaut ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilen Karar pişmanlığı ölçeği (Decision regret scale) yukarıda ifade edilen diğer ölçeklerden farklı olarak, belli bir karar durumundan sonra yaşanan pişmanlığı ölçmeye yönelik bir ölçektir. Ölçeği geliştiren araştırmacılar kendi çalışmalarında sağlıkla ilgili karara ilişkin durumsal pişmanlığı ölçmeyi amaçlamışlardır. Ölçeğin yönergesi ve el kitapçığı incelendiğinde, durumsal ifade değişikliğiyle farklı durumlarda da kullanılabileceği görülmektedir. Orjinal ölçeği geliştiren uzmanlarla yapılan yazışmalarla, onların da görüşleri ve onayları alınarak, orijinali İngilizce olan ölçeğin uygulama yönergesindeki “Sağlık” durumuyla ilgili karar pişmanlığı ifadesi, “Mesleki” durumla ilgili karar pişmanlığı ifadesiyle değiştirilerek, Türkçe’ye mesleki karar durumuna yönelik pişmanlık ölçeği olarak uyarlama çalışmasının yapılması bu araştırmanın temel amacıdır.

Yöntem

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda mesleki karar pişmanlığı ölçeğinin uyarlama sürecine yönelik yapılan çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Çeviri çalışması

Ölçek çeviri çalışmasına başlamadan orjinal ölçeği geliştiren araştırmacılarla bağlantı kurularak, gerekli izin alınmış ve çeviri çalışmalarına başlanmıştır. Karar Pişmanlığı Ölçeği ilk olarak anadili Türkçe olan İngiliz Dili Edebiyatı Mezunu ve Eğitim Bilimleri alanında yüksek lisansını tamamlamış bir öğretim görevlisi ile iyi derecede İngilizce bilen Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında doktora yapmakta olan iki kişi tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen bu çeviri Türk Dili Edebiyatı alanında doktora derecesine sahip 1 dil bilimci tarafından dil bilimsel açıdan değerlendirilmiştir. Elde edilen ilk çeviri alanda uzman 3 kişilik çalışma grubu tarafından değerlendirmeye tabi tutularak, soruların anlaşılabilirliği, kelime ve cümle yapıları ile kültürel uygunluğu gözden geçirilmiştir. Çeviri aşamasında Karar Pişmanlığı Ölçeği'nin orijinal yayınındaki tüm maddeler olduğu gibi çevrilmiş, sadece 1. Maddeye, ölçeğin kullanıcı el kitabında belirtilen durumsal ölçüm için boş bırakılan kısmına "mesleki" ifadesi eklenmiştir. Bu şekli ile oluşturulan Karar Pişmanlığı Ölçeği, mesleki karar pişmanlığını ölçmek üzere ilk çevirisi ile hazır hale getirilmiştir. Hazırlanan ilk çeviri formu yine rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında İngiltere'de, Eğitim Bilimleri Ölçme Değerlendirme alanında Amerika'da doktorasını tamamlamış iki öğretim üyesi tarafından kontrol edilmiştir. Çeviri uygunluğu değerlendirme formuna göre 1 ile 10 arasında derecelendirmeleri istenmiş, tüm maddeler için orijinal formdan yapılan çevirinin uygun olduğunu ve 8 ile 10 puan arasında değerlendirdikleri görülmüştür.

Üzerinde uzlaşılan ilk çeviri formu yine ana dilleri Türkçe olan ve eğitim bilimleri alanında yüksek lisans yapmış iki İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunu öğretim görevlisi tarafından geri İngilizceye çevrilmiş, kaynak dille yapılan bu geri çeviri sonucunda elde edilen ölçek ile asıl ölçek karşılaştırılmış, anlam üzerinde önemli bir fark olmadığı değerlendirilerek ölçeğe son şekli verilmiştir. Son aşamada ölçek, alanda uzman, iyi düzeyde akademik İngilizce bilen 2 kişinin görüşüne sunulmuş değerlendirilmesi istenmiş, bu değerlendirmenin olumlu geri dönüşü sonucunda ölçeğin son hali ortaya çıkmış ve mevcut çalışmada kullanılmasına karar verilmiştir.

Çalışma Grubu:

Yapılan ölçek uyarlama çalışmasının çalışma grubunu 2016-2017 yılında Çukurova Üniversitesi'nin farklı lisans bölümlerinde öğrenimlerine devam eden 265'i kız (% 64.6), 165'i erkek (% 35.4), toplam 410 üniversite öğrencisi katılmıştır. Bu grubun 109'u 1.sınıf (% 26.6), 84'ü 2.sınıf (% 20.5), 105'i 3.sınıf (% 25.6) ve 112'si ise 4.sınıf (% 27.3) öğrencisidir. Örneklem grubunun yaş ortalaması 21.46'dır.

Veri Toplama Aracı

Karar Pişmanlığı Ölçeği: Brehaut ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilen Karar Pişmanlığı Ölçeği 5 maddeden ve tek boyuttan oluşan bir ölçme aracıdır. Farklı gruplarla uygulanan ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı. 81-.92 arası değerler bulunmuştur. Uyum geçerliği çalışmasında Karar Pişmanlığı Ölçeği toplam puanı ile karar memnuniyeti arasında yüksek düzeyde korelasyon ($r = -.40$ ile $-.60$), karar karmaşası için ($r = 0.31$ ile 0.52) korelasyon, genel yaşam kalitesi için negatif yönde ($r = -.25$ ile $-.27$) ilişkiler bulunmuştur. Orjinal formunda ölçek, "1" Tamamen Katılıyorum, "5" Hiç Katılmıyorum arasında 5'li likert derecelendirmeye sahiptir ve 2 ve 4. Maddeleri ters kodlanmaktadır. Puanların hesaplanmasında ise, önce her bir madde için işaretlenen değerden 1 çıkarılır. Çıkan değer her bir madde için ayrı ayrı toplanır ve 5 madde için toplam puan elde edilir. Çıkan bu skor beş ile çarpılarak 0-100 arası bir değer elde edilir.

Ölçeğin Türkçe formu geliştirilirken uygulamada rastlanan problemler dikkate alınarak, yanlış anlaşılmalara önlemek ve ölçeğin uygulanması, değerlendirilmesinde nesneliği sağlamak ve puanlamaların hesaplanmasını kolaylaştırmak amacıyla Türkçe formunda ölçek "0" Hiç

Katılmıyorum, “4” Tamamen Katılıyorum arasında 5’li likert derecelendirmeye göre düzenlenmiştir. Bu nedenle Türkçe formunda 1., 3. ve 5. maddeler ters kodlanmaktadır.

Ölçeğin puanlanması, üç maddenin puanları ters çevrildikten sonra, puanlar toplanarak toplam puan elde edilir. Çıkan bu skor beş ile çarpılarak 0-100 arası bir değer elde edilir. Hesaplanan puandaki 0 ile 100 arasındaki artış karar pişmanlığının arttığını gösterir. Ölçekten alınan puan 0-24 arasında ise “karardan hiç pişman değil”, 25-49 arası “karardan biraz pişman”, 50-74 arası “karardan dolayı pişman”, 75-100 arası ise “karardan dolayı çok pişman” olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Yapılan çalışmada ölçekten elde edilen verilerin istatistiksel analiz için SPSS 20.0 ve AMOS 22.0 paket programları kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliği, görünüş geçerliği için alanda uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Yordama geçerliği için bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır. Yapı geçerliği için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Test tekrar test için pearson korelasyon değeri hesaplanmıştır.

Bulgular

Mesleki karar pişmanlığı ölçeğinin uyarlama çalışması kapsamında geçerlik ve güvenirliliğine yönelik bulgular aşağıda verilmiştir. Öncelikle uyarlanan ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla yapılan açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi bulguları, ölçüt bağımlı geçerliği bulgularına yer verilmiştir. Daha sonra güvenirliliğe yönelik olarak güvenirlilik katsayısı ve test-tekrar test güvenirliliği bulguları hakkında bilgi verilmiştir.

Açıklayıcı Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan 410 üniversite öğrencisi için Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeğine ait toplam puan üzerinden hesaplanan ortalama $\bar{x} = 10.91$, standart sapma ise $Ss = 5.18$ ’dir.

Yapı geçerliliğine yönelik bulgular

Ölçeğin yapı geçerliği açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ile incelenmiştir. Bu çalışma bir uyarlama çalışması olduğu halde ölçeğin orijinalinden farklı olarak mesleki karar durumuna yönelik pişmanlığı ölçmek amacıyla yeniden düzenlenmesi gereğince doğrulayıcı faktör analizinden önce açıklayıcı faktör analizi de yapılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizi ilişkin bulgular: Örneklemden toplanan verilerin açıklayıcı faktör analizine uygunluğunu test etmek için yapılan analizde Barlett normal dağılım test sonucunun anlamlı olduğu ($p < 0.001$), Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin ise .889 olarak belirlendiği görülmüştür. Faktör analizi sonuçları değerlendirildiğinde ölçeğin orijinal hali ile uyumlu tek faktörlü bir yapı ortaya koyduğu görülmüştür. Ölçeğe ilişkin faktör analizi sonuçları Tablo 1.’de sunulmuştur.

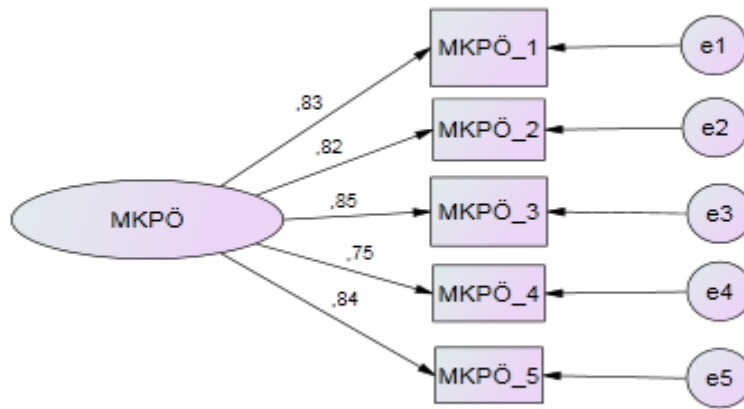
Tablo 1
Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde Numaraları	Faktör Yüğü
1. Meslek seçimine ilişkin kararım doğruydu.*	.83
2. Yaptığım seçimden dolayı pişmanım	.82
3. Tekrar seçmek zorunda olsaydım yine aynı seçimi yapardım*	.85
4. Yaptığım seçim bana çok zarar verdi.	.75
5. Verdiğim karar mantıklıydı.*	.84

(n=410, $\bar{x} = 10.91$, $Ss = 5.18$, Açıklanan Varyans = .74), (*Ters kodlanan maddeler)

Tablo 1’de de görüldüğü gibi açımlayıcı faktör analizine göre ölçek maddelerinin faktör yükleri .75 ile .85 arasında değişmektedir. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans ise .74 olarak hesaplanmıştır. Maddelerin ortak varyansının 1.00’e yakın veya .66’dan büyük olması iyi bir çözümlenmedir (Büyüköztürk, 2014). Bu bilgi doğrultusunda hesaplanan .74 değerinin iyi kabul edilebilecek sınırlar içerisinde olduğu söylenebilir.

Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları: Çalışmanın bu bölümünde Brehaut ve diğerlerinin (2003) 5 maddeden oluşan form için tek faktörlü olarak ortaya koydukları yapı, toplanan verinin modele uygunluğu AMOS 22.0 paket programı ile test edilmiştir. Mesleki Karar Pışmanlığı Ölçeği için 5 maddeden tek boyut olarak yapılan Doğrulayıcı Faktör analizi Şekil 1.’de verilmiştir.

Şekil 1. Mesleki Karar Pışmanlığı Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Şekil 1’de görüldüğü gibi mesleki karar pışmanlığını oluşturan maddelerin faktör yükleri .75 ile .85 arasında değişmektedir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen ölçek maddelerine ait faktör yüklerinin, açımlayıcı faktör analizi bulgularına benzer olduğu görülmektedir. Yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda oluşan uyum değerleri ve standart iyi uyum ölçütleri Tablo 2.’te verilmiştir.

Tablo 2
Standart İyi Uyum Ölçütleri ve Model İçin Hesaplanan Uyum Değerleri

No	Uyum Ölçütleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model İçin Hesaplanan Değer
1.	χ^2	-	-	10.180
2.	χ^2/df	$0 < \chi^2/df < 2$	$2 < \chi^2/df < 3$	2.545
3.	RMSEA	$0 < RMSEA < .05$	$.05 < RMSEA < .08$.061
4.	GFI	$.95 < GFI < 1.00$	$.90 < GFI < .95$.990
5.	CFI	$.97 < CFI < 1.00$	$.95 < CFI < .97$.995
6.	SRMR	$0 < SRMR < .05$	$.05 < SRMR < .10$.013

Tablo 2. incelendiğinde elde edilen veri ile yapılan DFA analizinin iyi uyum sınırları içinde olduğu görülmektedir. (Kline, 2011; Schumacker ve Lomax, 2010; Wang ve Wang, 2012; Meydan ve Şeşen, 2015)

Ölçekteki her maddeye ait gizil değişkenlerin gözlenen değişkeni açıklama durumlarına ilişkin t değerleri incelenmiş ve değerlerin 16.92 ile 20.26 arasında değiştiği bulunmuştur. Ölçek maddeleri hesaplanan t değerlerinin hepsi için $p < .001$ düzeyinde anlamlıdır.

Ölçüt bağıntılı geçerliğine ilişkin bulgular

Üniversite ğrencilerinin eğitim gördükleri bölümlerinin kaçıncı tercihi olduğunun, öğrencilerin karar pışmanlığı ile ilişkisi olduğu düşünülerek ölçüt bağıntılı geçerlik kapsamında yordama geçerliği için öğrencilerin tercih sıralarına göre pışmanlık düzeyleri incelenmiştir. İlk tercihlerine yerleşen öğrencilerle, 10. ve daha sonraki tercihlerine yerleşen öğrencilerin mesleki karar pışmanlığı düzeylerin farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız gruplar için t testi aracılığıyla kıyaslanmıştır, sonuçlar Tablo 3.'de gösterilmiştir.

Tablo 3

Mesleki Karar Pışmanlığı Ölçeği Puanlarının Tercih Sırası Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek zere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
					t	Sd	p
Grup 1	174	9.971	5.327	.403	-3.929	236	.000
Grup 2	64	13.031	5.324	.665			

(Grup 1= İlk tercih, Grup 2= 10. ve sonrası tercih)

Tablo 3'de görüldüğü gibi eğitim gördüğü bölümü ilk tercihinde yer alanlar ile 10. ve sonrası tercihinde yer alanların Mesleki Karar Pışmanlığı Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (t değerı=-3.929 $p=.000 < .01$). ğrenim gördüğü bölümü ilk tercihine yer alanların Mesleki Karar Pışmanlığına Ölçeği puan ortalaması ($\bar{x}=9.971$) iken eğitim gördüğü bölümü 10. ve sonrası tercihinde yer alanların puan ortalaması ($\bar{x}=13.031$)'dir. Bu bulgu bize öğrenim gördüğü bölümü 10. ve sonrası tercihinde yer alanların mesleki karar pışmanlığı leği puan ortalamalarının yüksek olduğunu dolayısıyla ölçeğin niversite ğrencilerinin tercih sırası farklılığını yordadığını göstermektedir.

Güvenirliğe ilişkin bulgular

Uyarlaması yapılan ölçeğe ilişkin Cronbach Alfa katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır. Cronbach Alfa değerlerine ilişkin bir sınıflamaya göre .80 ile 1.00 arasındaki değerler yüksek güvenirlik göstergesidir (Kalaycı, 2006). Bu bilgi doğrultusunda ölçeğe ilişkin iç tutarlılık katsayısının yüksek güvenirlik sınırları içinde olduğu görülmektedir. Test tekrar test güvenirliği için, 63 niversite öğrencisine üç hafta arayla uygulanan ölçeğin, hesaplanan pearson çarpım momentler korelasyon katsayısı .79 dur. Genel olarak test-tekrar test uygulamasından elde edilen korelasyon değerinin .70 ve üzerinde bir değere sahip olması istenmektedir (Seçer, 2015). Bu bağlamda uyarlanan ölçeğin test tekrar test güvenirliği ölçütlerini karşıladığı söylenebilir.

Ölçeği oluşturan maddelerin ayırt ediciliğini belirlemek amacıyla madde-toplam puan korelasyonları hesaplanmış ayrıca toplam puana göre %27'lik alt ve st grupların madde ortalaması puanları arasındaki fark t testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4
Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeği Maddelerine İlişkin Madde-Toplam Puan Korelasyonları ve %27 Alt ve Üst Grup Madde Ortalama Puanları t Testi Sonuçları

Madde No	Madde-Toplam Korelasyonu ¹	t (% 27 Alt-Üst Grup) ²
1. Madde	.78	-25.384*
2. Madde	.79	-22.526*
3. Madde	.79	-33.80*
4. Madde	.73	-17.199*
5. Madde	.79	-24.149*

¹n=410, ²n_{alt}, n_{üst}=111, *p<.001

Tablo 4’de de görüldüğü gibi ölçekte yer alan maddeler için hesaplanan madde toplam puan korelasyonlarının .73 ile .79 arasında değiştiği görülmektedir. Madde-toplam korelasyonlarının .30 ve üzeri olduğunda maddelerin benzer yapılar ölçtüğünü ve içtutarlılığın olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2014). Yapılan t testi sonucunda ölçek maddelerinin %27 alt ve üst gruplara göre madde ortalama puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur (p<.001). Her bir maddenin öğrencileri mesleki karar pişmanlığı açısından ayırt ettiği söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yapılan bu çalışmanın amacı Brehaut ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilen Karar Pişmanlığı Ölçeği’nin bir mesleki karar durumuna yönelik olarak Türkçe uyarlamasının yapılması ve orijinal tek faktörlü yapının üniversite öğrencileri ile elde edilen verilerle geçerlik ve güvenilirliğinin sınanmasıdır.

Ölçeğin geçerliği için kapsam, yapı ve ölçüt bağıntılı geçerliğine bakılmıştır. Bu amaç için ölçeğin Türkçe çevirisi yapıldıktan sonra, ölçeği oluşturan maddelerin karar pişmanlığını ölçmede nitelik ve nicelik olarak yeterli olup olmadığı alanda uzman olan akademik yeterliğe sahip öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır. Ölçeğin yeniden düzenlenen Türkçe formu kullanılarak veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında üniversite öğrencilerinin mesleki karar pişmanlığı, uyarlaması yapılan ölçek ile veri toplanarak değerlendirilmiş, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılarak tek faktörlü modelin doğrulanıp iyi uyum gösterdiği sonucuna varılmıştır. Yapılan uyarlama çalışmasında ölçeğin açıkladığı varyans .74 olarak bulunmuştur. Ölçeğin özgün formunun yayınlandığı makale incelendiğinde orijinal form için doğrulayıcı faktör analizi yapılmadığı görülmüştür. Hickman ve diğerleri (2012) tarafından Karar pişmanlığı ölçeğinin (Decision regret scale) 109 katılımcıdan elde edilen veri ile açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Söz konusu çalışmada iç tutarlık katsayısı .86 bulunmuştur. Beş maddeden ve tek faktörden oluşan ölçeğin faktör yükleri ise .50 ile .93 arasında hesaplanmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizlerine göre modelin iyi uyum değerlerine sahip olduğu görülmüştür. ($\chi^2=3.5$, $df=5$, $p=.62$, $CFI=1.0$, $TLI=1.00$ ve $RMSEA=.00$) Tarafımızdan yapılan bu çalışmada ise ölçeğin hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılarak ölçek kapsamlı bir geçerlik analizine tabi tutulmuş Hickman ve diğerleri (2012) ile benzer sonuçlar elde edilmiştir. Çalışma sonucu Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeğinin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin orijinal formun geliştirilmesi sürecinde dört farklı çalışma grubundan elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlık katsayılarının .81 ile .92 arasında olduğu bulunmuştur (Brehaut ve diğerleri, 2003). Ölçeğin madde analizi açısından madde-toplam puan korelasyonu hesaplanmış ve her bir maddenin toplam puanla yüksek korelasyona sahip olduğu görülmüştür. Ölçeğin orijinal formun geliştirilmesi sürecinde çalışma gruplarından elde edilen verilerin madde-toplam puan korelasyon değerlerinin .50 ile .89 arasında olduğu tespit edilmiştir (Brehaut ve diğerleri, 2003).

Ayrıca ölçeğin toplam puan üzerinden % 27'lik alt ve üst grup madde ortalamaları arasındaki fark t testi ile incelenmiş ve her bir maddenin öğrencileri mesleki karar pişmanlığı açısından ayırt ettiği belirlenmiştir. Türkçe uyarlaması yapılan ölçeğin iç tutarlığının sağlandığı söylenebilir.

Yordama geçerliği için yapılan çalışmada iyi uyum değerlerine sahip olan Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeği puanları üniversite öğrencilerinin okumakta oldukları bölümü tercih etme sırası ilk tercih ile 10. ve sonrası tercih gruplarında karşılaştırılmıştır. Yapılan t testi analizi sonucunda devam ettikleri bölümü ilk tercihin yazanların pişmanlık düzeyi ortalamaları, 10. ve sonrası tercihin yazan öğrencilerin ortalamalarından anlamlı bir düzeyde düşük çıkmıştır. Elde edilen bu veri doğrultusunda ölçeğin yordama geçerliğine sahip olduğu, sonraki araştırmalarda gruplar arası fark karşılaştırmalarında da kullanılabilmesi sonucuna varılabilir. Üç hafta ara ile uygulanan ölçeğin Test tekrar test güvenilirliği için hesaplanan korelasyon katsayısı .79 bulunmuştur. Bu bulgu ölçeğin güvenilir ölçüm yaptığının göstergesi olarak kabul edilebilir.

Uyarlaması yapılan mesleki karar pişmanlığı ölçeği, mesleki karar durumunda yaşanan pişmanlığı ölçmeye yönelik bir ölçek olarak alanda öncül sayılabilir. Bu nedenle ölçüt bağıntılı geçerlik için daha sonraki çalışmalarda mesleki karar pişmanlığı ile ilişkili olabileceği değerlendirilen (yaşam doyumu, karar karmaşası, mesleki tükenmişlik) gibi bazı değişkenler ile karşılaştırılabilir. Ayrıca Brehaut ve diğerlerinin (2003) ifade ettiği gibi herhangi bir karara ilişkin pişmanlıklarını belirlemeye yönelik olarak ölçeğin yönergesindeki ve ilk maddesindeki durumsal ifade değiştirilerek ölçek farklı çalışmalarda (Örneğin lise öğrencilerinin alan veya bölüm seçim karar pişmanlıklarında) kullanılabilir.

Kaynaklar

- Aydoğmuş, M. ve Yıldız, M. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen olmak istememelerinin nedenleri. *Journal of International Social Research*, 9(47), 587-600.
- Bilgin, Z. ve Ocağcı, F. (2011). Ebelik öğrencilerinde mesleki güdülenme. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(3), 40-6.
- Brehaut J. C., O'Connor, A. M., Wood, T. J., Hack, T. F., Siminoff, L., Gordon, E. ve Feldman-Stewart, D. (2003). Validation of a decision regret scale. *Medical Decision Making*, 23(4), 281-292.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: istatistik, araştırma deseni spss uygulamaları ve yorum (Genişletilmiş 20. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creyer, E. H. ve Ross, W. T. (1999). The development and use of a regret experience measure to examine the effects of outcome feedback on regret and subsequent choice. *Marketing Letters*, 10(4), 373-386.
- Diktaş, A. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin şehre, üniversiteye ve öğrenim gördükleri bölümlere ilişkin memnuniyet durumları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 51-77.
- Dursun, S. ve Aytaç, S. (2012). Üniversite öğrencilerinin işgücü piyasasına yönelik beklentileri ve iş deneyimleri ile umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1), 373-388.
- Erdoğan, E. ve Bulut, E. (2015). İşletme bölümü öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini etkileyen faktörlerin araştırılması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 11(26), 151-170.
- Godin, G., Sheeran, P., Conner, M., Germain, M., Blondeau, D., Gagne, C. ve Naccache, H. (2005). Factors explaining the intention to give blood among the general population. *Vox Sanguinis*, 89(3), 140-149.
- Hickman Jr, R. L., Pinto, M. D., Lee, E. ve Daly, B. J. (2012). Exploratory and confirmatory factor analysis of the decision regret scale in recipients of internal cardioverter defibrillators. *Journal of Nursing Measurement*, 20(1), 21.
- Joseph-Williams, N., Edwards, A. ve Elwyn, G. (2011). The importance and complexity of regret in the measurement of 'good' decisions: A systematic review and a content

- analysis of existing assessment instruments. *Health Expectations*, 14(1), 59-83. doi: 10.1111/j.1369-7625.2010.00621.x
- Kalaycı, Ş. (2006). *SPSS Uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kaymakcan, R., Zengin, M. ve Yiğit, H. (2011). Öğrencilerin gözüyle ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi eğitimi bölümleri üzerine bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 9(22), 103-108.
- Keaveney, S. M., Huber, F. ve Herrmann, A. (2007). A model of buyer regret: Selected repurchase and postpurchase antecedents with consequences for the brand and the channel. *Journal of Business Research*, 60(12), 1207-1215. doi:10.1016/j.jbusres.2006.07.005
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Koç, G. E. ve Demircioğlu, Y. (2009). Aile ekonomisi ve beslenme eğitimi bölümü öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 118-129.
- Maingay, S. (1991). *Active study dictionary of English*. Glasgow: Longman Group UK Limited.
- Marcatto, F. ve Ferrante, D. (2008). The regret and disappointment scale: An instrument for assessing regret and disappointment in decision making. *Judgment and Decision Making*, 3(1), 87.
- Meydan, C. H. ve Şeşen, H. (2015). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları*. Ankara: Detay yayıncılık.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*. İstanbul: MEB Basımevi.
- Schumacker R. E. ve Lomax R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling*. New York: Taylor & Francis Group.
- Schwartz, B., Ward, A., Monterosso, J., Lyubomirsky, S., White, K. ve Lehman, D. R. (2002). Maximizing versus satisficing: happiness is a matter of choice. *Journal of Personality And Social Psychology*, 83(5), 1178. doi: 10.1037/0022-3514.83.5.1178
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sheeran, P. ve Orbell, S. (1999). Augmenting the theory of planned behavior: Roles for anticipated regret and descriptive norms. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(10), 2107-2142.
- Tsiros, M. (1998). Effect of regret on post-choice valuation: The case of more than two alternatives. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 76(1), 48-69.
- Wang, J. ve Wang, X. (2012). *Structural equation modeling applications using mplus*. West Sussex: John Wiley & Sons.
- Yeşilyaprak, B. (2011). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yeşilyaprak, B. (2012). Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığında paradigma değişimi ve Türkiye açısından sonuçlar: *Geçmişten geleceğe yönelik bir değerlendirme*. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 97-118
- Zeelenberg, M., van Dijk, W. W., Van der Pligt, J., Manstead, A. S., Van Empelen, P. ve Reinderman, D. (1998). Emotional reactions to the outcomes of decisions: The role of counterfactual thought in the experience of regret and disappointment. *Organizational Behavior And Human Decision Processes*, 75(2), 117-141.
- Zeelenberg, M. ve Pieters, R. (2007). A theory of regret regulation 1.0. *Journal of Consumer Psychology*, 17(1), 3-18.

Extended Abstract

Purpose

Individuals have to make many choices throughout their lives and decide on one of the options. Individuals may be pleased or regretful because of their decisions given. Regret is the feeling of sadness and disappointment in the form of "I wish I did not make this choice" after any given

decision (Maingay, 1991). Regret is usually negative emotions associated with the wrong choice made. Individuals have regrets when they see that the choice they made may be different or better. (Zeelenberg & others, 1998).

Career choosing is one of the important decisions that the feeling of regret can happen. During career choosing, the individual decides to make a choice of career, to some requests and expectations. The conclusion of a decision directed at the choice of career, the inability to meet these wishes and anticipations will bring regret. The choice of an individual in a university program often means choosing a profession.

Individuals may feel satisfied or regretful about the program or profession they have chosen, as in other decisions. The wrong department decision made at the entrance to the university for various reasons causes dissatisfaction with the field being read. (Yeşilyaprak, 2012). Findings of many researchers reveal dissatisfaction with the programs and professions of the students studying in different programs. (Aydoğmuş & Yıldız, 2016; Bilgin & Ocakçı, 2011; Dursun & Aytaç, 2012; Diktaş, 2015; Erdoğan & Bulut, 2015; Kaymakcan, Zengin & Yiğit, 2011; Koç & Demircioğlu, 2009).

When the area is examined in the literature, various scales for regret and decision regret are encountered. Nevertheless, there were no scales for the career decision regret in Turkish. The purpose of this study is to adapt Decision Regret Scale (Brehaut et al., 2003) into Turkish as Career Decision Regret Scale.

Method

After the permission was obtained from the authors of the scale, translation studies were carried out. The Decision Regret Scale was originally translated into Turkish by a person who has completed a master's degree in English Language and Literature Graduation and Educational Sciences, who are native speakers in Turkish, and two PhDs in the field of Counseling and Psychological Counseling who speak English well.

This translation was evaluated linguistically by a linguist with a PhD degree in the field of Turkish Language Literature. The "health decision" statement in the first item of the scale was modified to measure "career decision". Thus, the scale was structured to measure the regretful attitudes of the university students about the profession they chose, the feelings and thoughts of decision regret. A total of 410 university students 265 female, (64.6%) and 165 males (35.4%) participated in the research in 2016-2017 in different departments of Çukurova University. This group consists of 109 students in first class (26.6%), 84 students in second class (20.5%), 105 students in third class (25.6%) and 112 students in fourth class (27.3%). The average age of the sample group is 21.46.

Data were analyzed by SPSS 22.0 and AMOS 22.0 programs. The Cronbach's alpha coefficient was calculated to determine the internal consistency of the scale. For the content validity and the face validity of the scale, academicians' opinions were consulted. T test was applied to independent groups for the predictive validity of the test. An explanatory and confirmatory factor analysis was performed for the construction validity. The Pearson correlation value was calculated for the test-retest method.

Finding and Discussion

For the 410 university students in the sample, the Career Decision Regret Scale' arithmetic mean (\bar{x}) is 10.91 and the standard deviation (Ss) is 5.18. Alpha internal consistency reliability coefficient of the scale was found as .91.

For the predictive validity of the scale, the ones with the first preferred university program were compared with the other 10th and later preferences. A significant difference was found between those who were in the first choice and those who were in the 10th and thereafter. This finding indicates that the career decision regret scale predicts the preference order of university students.

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value derived from exploratory analysis was found to be 0.889. The results of exploratory factor analysis demonstrated that five items loaded on one

factor and factor structure was compatible with the factor structure of original scale. The amount of total variance explained by one factor was 74% and factor loading ranged from .75 and .85. The results of confirmatory factor analysis indicated that the model was well fit and Chi-Square value ($\chi^2=10.180$, $p<.0001$, $\chi^2/df=2.545$) which was calculated for the adaptation model was found to be significant. The goodness of fit index value of model was RMSEA=.06, IFI=.99, AGFI=.96, GFI=.99, CFI=.99, SRMR=.013

The correlation coefficient calculated for test retest reliability of the scale applied to 63 university students in three weeks intervals is .79. This finding can be regarded as an indication that the scale is reliable.

Conclusion

The purpose of this study is to adapt Career Decision Regret Scale into Turkish Form and to examine the validity and reliability of the Decision Regret Scale (Brehaut & others, 2003). The result indicates that adapted Career Decision Regret Scale is a valid and reliable measurement tool in measuring of career decision regret of the university students in Turkey.

The career decision regret scale of which the adaptation is made can be considered as the field premise for measuring the professional decision-making regret. For this reason, criterion-related validity can be compared with some variables, (such as life satisfaction, decision complexity, occupational burnout) which may be associated with professional decision-making regret in subsequent studies. In addition, the scale can be changed and used to determine the regrets of high school students about the choice of area or department during other studies.